

عضو هیئت مدیره جامعه متخصصین نساجی ایران:

آمار صادرات صنعت نساجی در ابهام

مهندس علیرضا حائری - عضو هیئت مدیره جامعه متخصصین نساجی ایران

تا آنها بدانند که ۶۰ درصد پارچه تختبافی که از خارج وارد می‌شود در داخل کشور چه میزان تولید شده و ظرفیت نصب شده آن چقدر است؟ به عبارت دیگر اگر ظرفیت نصب شده و تولید را در اختیار داشته باشیم، می‌توانیم مشاهده کنیم که کارخانجات بافندگی ما با چه راندمانی مشغول به کار هستند. به عنوان مثال فرض کنید ما یک میلیارد مترمربع، ظرفیت نصب شده داریم و کارخانجات بافندگی ما به این میزان می‌توانند پارچه تولید کنند.

حال اگر در آمارها ببینید که سالی ۵۰۰ میلیون متر پارچه تولید کرده‌ایم، متوجه می‌شویم که کارخانجات بافندگی ما با ۵۰ درصد ظرفیت کار می‌کنند. طبیعتاً وقتی ۵۰ درصد ظرفیت بافندگی ما خالی باشد، منطق حکم می‌کند که در ابتدا ۵۰ درصد ظرفیت خالی مانده را پر کرده و بعد به سراغ تاسیس کارخانه و واحد جدید برویم. در واقع در ابتدا باید بررسی شود که چرا واحدهای بافندگی ما با ۵۰ درصد ظرفیت کار می‌کنند؟ آیا مشکل مواد اولیه، نقدینگی و سایر موانع پیش‌روی آنها قرار دارد؟ به هر حال یک کارخانه که احداث می‌شود، تمایلی به تولید زیر ظرفیت در آن وجود ندارد. در نتیجه تولید زیر ظرفیت عمده نیست؛ یعنی هیچ کارخانه‌ای از هیچ رشته‌ای با تولید ۵۰ درصد ظرفیت سود نمی‌دهد، بلکه به حاشیه زیان و در نهایت ورشکستگی می‌رسد.

حائری در بخش دیگری از صحبت‌های خود می‌افزاید: احتمالاً دفتر نساجی وزارت صمت، آمارها و اطلاعات را کامل در اختیار دارد، اما اگر این آمارها را

تولید نیز در بخش‌های مختلف متفاوت بوده به گونه‌ای که در برخی حوزه‌ها تا حدود ۱۲ درصد رشد داشته‌ایم.

در همین رابطه، علیرضا حائری عضو هیئت مدیره خانه صنعت، معدن و تجارت تهران توضیح می‌دهد: خانم محرابی اعلام کرده در صنعت نساجی ۸ درصد رشد صادرات داشته‌ایم. اما این موضوع در حالی اعلام شده که ما آمار و ارقام مشخصی نداریم؛ یعنی نمی‌دانیم ۸ درصد صادرات چه چیزی افزایش یافته است؟ هر چند که این موضوع مساله مثبت و خوبی قلمداد می‌شود، ولی مهم است که بدانیم صادرات نساجی پارسال و سال قبل از آن چه مقدار بوده است. در واقع باید بدانیم این ۸ درصد رشد صادرات نسبت به چه عدد و ارزشی صورت گرفته است؟

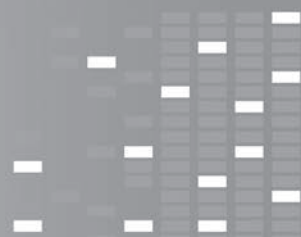
من در جست‌وجوهای شخصی خودم اطلاعات بیشتری در خصوص افزایش ۸ درصدی صادرات در صنعت نساجی به دست نیاورده‌ام که این موضوع نشان می‌دهد یا تا همین حد وزارت صمت اطلاع‌رسانی کرده و یا اینکه خبر آن به صورت کامل درج نشده است. البته خانم محرابی این هفته در گفت‌وگو با رادیو پیام نیز اعلام کرد که ۶۰ درصد نیاز به پارچه پوشاک (تختباف) از طریق واردات تامین می‌شود. در اینجا هم خبر در همین حد اعلام شده و آمار اضافه‌تر و کامل‌تری داده نشد.

در این راستا معتقدم آمارها و اطلاعات ارائه‌شده باید دقیق‌تر، شفاف‌تر و کامل‌تر در اختیار فعالان اقتصادی، رسانه‌ها و تشکل‌های نساجی قرار بگیرد

جلسه بررسی راهکارهای توسعه زنجیره صنعت پوشاک، چرم، کیف و کفش به ریاست معاون اول رییس‌جمهور برگزار شد. در این جلسه، محمد مخبر از وزیر صمت خواست نوسازی ماشین‌آلات این صنعت را در دستور کار خود قرار دهد و موانع پیش‌روی سرمایه‌گذاری را برطرف کند.

معاون اول رییس‌جمهور با یادآوری اینکه ایران با پانزده کشور همسایگی دارد و بازاری در حدود ۴۰۰ میلیون نفر در کشورهای اطراف ایران وجود دارد، تصریح کرد: ظرفیت‌ها و امکانات موجود در کشور به گونه‌ای است که اگر تولیدکنندگان، اتحادیه‌ها و انجمن‌ها با هم هماهنگ شوند، قادر خواهند بود علاوه بر تامین نیازهای داخلی، بخش زیادی از بازار کشورهای همسایه را نیز در اختیار گیرند. به گزارش سایت نساجی امروز به نقل از جهان صنعت، مسائل گمرکی، نوسان در قیمت مواد اولیه و ارز، کمبود سرمایه در گردش، قاچاق، سیاست‌گذاری‌های غلط، به روز نبودن ماشین‌آلات، موانع مالیاتی و عدم آموزش مناسب نیروی انسانی در دانشگاه‌ها و موانع پیش‌روی صدور پروانه کسب از مهم‌ترین مسائل و دغدغه‌های نمایندگان صنایع نساجی، کیف، چرم و کفش بود که در این جلسه مطرح شد.

از سوی دیگر مدتی پیش نیز شاهد بودیم که افسانه محرابی، سرپرست دفتر صنایع منسوجات و پوشاک وزارت صمت با بیان اینکه سال گذشته در صنعت نساجی صادرات ۸ درصد رشد داشته و از نظر وزنی نیز رشد ۶ درصد را شاهد بوده‌ایم، اعلام کرد: رشد

از یک درصد آنها در بورس هستند. یعنی حتی اکنون از بورس هم نمی‌توانیم اطلاعات خودمان را استخراج کنیم. به همین دلیل اکنون شرایط ما به گونه‌ای شده که نمی‌دانیم اگر ۵ یا ۸ درصد رشد صادرات داشته‌ایم، این رشد نسبت به چه میزان و چه چیزی صورت گرفته است؟ لذا تاکید دارم اطلاعات و اعداد و ارقام ارائه شده باید دقیق، قابل رصد و مقایسه باشد. حائری همچنین در خصوص بخش تولید فرش ماشینی به عنوان یکی از بزرگ‌ترین بخش‌های صنعت نساجی کشور نیز توضیح می‌دهد: وزارت صمت همواره گزارش‌هایی از صنایع منتخب خود به صورت ماهانه و دوره‌ای اعلام می‌کند. از صنعت نساجی ۵ کالا از جمله الیاف اکریلیک، الیاف پلی‌استر، نخ فیلامنت پلی‌استر، نخ پنبه‌ای و فرش ماشینی در این گزارش ماهانه وجود دارد. منتهی اکنون نزدیک به سه سال است که آمار تولید فرش ماشینی از این گزارش‌ها حذف شده است. به همین دلیل اکنون که سمینار فرش ماشینی در حال برگزاری است، به غیر از وزارت صمت که باید قاعدتا آمار و اطلاعات دقیقی در اختیار داشته باشد، شخص یا گروه دیگری نمی‌داند که وضعیت تولید فرش ماشینی در کشور به صورت دقیق چگونه است؟ من بارها اعلام کرده‌ام که چرا آمار تولید فرش ماشینی از لیست آماری وزارت صمت حذف شده است؟ اشکال چه بوده که اکنون وزارت صمت آمار تولید فرش ماشینی را از لیست کالاهای منتخب خود خارج کرده است؟ ۵۰ درصد صادرات صنایع نساجی ما مربوط به فرش ماشینی است. یعنی وقتی قبل از کرونا ما حدود ۷۶۰ میلیون دلار صادرات نساجی در عرض یک سال داشته‌ایم، حدود ۳۵۰ میلیون دلار آن مربوط به فرش ماشینی بوده است. لذا صنعتی با این ارزش افزوده، ارزآوری، اشتغالزایی و صادرات، اکنون مشخص نیست چرا آمارش حذف شده است. آخرین آماری که من در این خصوص دارم، تولید ۹۲ میلیون متر مکعب فرش ماشینی در سال است که آن هم مربوط به سه سال گذشته بوده و هیچ آماری دقیقی از سه سال پیش تاکنون در اختیار ندارم.

یعنی اگر قرار شد یک میلیارد دلار صادرات داشته باشیم، در صورت عدم تحقق باید مطابق با همین آمار و اطلاعات، دلایل آن را مشخص کنیم. تمامی این موارد به عنوان چراغ و نقشه راهی برای سال آینده عمل می‌کند. این موضوع در همه جای دنیا اعمال می‌شود، اما متأسفانه در کشور ما چنین هدفگذاری‌هایی حداقل در بخش نساجی اعلام نشده و ما نمی‌دانیم، امسال هدف صنعت نساجی برای صادرات چه میزان است؟ در واقع نفس اعلام هدفگذاری و اعلام نتایج به نوعی عملکرد آن صنعت و متولیان‌ش را نشان می‌دهد. اکنون ما در صنعت نساجی ارائه آمار و اطلاعات به صورت دوره‌ای را نداشته و تنها یافته‌های ما از طریق صحبت‌های دسته و گریخته مسوولانی است که در همایش‌ها یا مناسبت‌های مختلف بخشی از اطلاعات و آمار را ارائه می‌دهند. در حالی که باید به صورت دوره‌ای و مشخص مسوولان مربوطه در خصوص صنعت نساجی اطلاعات دقیق تولید، صادرات و غیره را طی یک نشست خبری یا انتشار گزارش‌های منظم ارائه کنند. اشکال قضیه هم در اینجاست که با صحبت‌های مناسبی ما باید برای به دست آوردن اطلاعات دقیق، مصاحبه‌های مختلف را جست‌وجو کرده و آنها را مانند پازل در کنار هم قرار دهیم تا ببینیم آیا از دل آن چیزی به درد بخوری خارج می‌شود یا خیر؟ موضوعی که مطرح کردم جزو اولیه‌ترین انتظاراتی است که هر فعال اقتصادی و رسانه‌ای نیاز دارد بداند. اکنون این مساله دقیقاً برای واحدهای صنعتی بزرگ ما در بورس رخ می‌دهد. زیرا در بورس بحث سهام و ارزش آن مطرح است. در واقع تمام واحدهای بزرگ تجاری و صنعتی که در بورس هستند، ابتدای هر سال پیش‌بینی و اهداف خود را اعلام کرده و سه ماه یکبار نیز گزارش‌های خود را ارائه می‌دهند. این موارد منجر به ارزشمندتر شدن یا کاهش ارزش سهام این شرکت‌ها در بورس می‌شود؛ اما متأسفانه در صنعت نساجی با توجه به اینکه بالای ۶ هزار واحد فعال دارای پروانه بهره‌برداری وجود دارد، کمتر

فعالان اقتصادی و کارشناسان صنعتی داشته باشند، طبیعتاً موضوع به مراتب متفاوت‌تر شده و نسبت به برطرف شدن مشکلات پیگیری‌های لازم از سوی آنها به عمل خواهد آمد. یکی از محاسن دسترسی به آمار و اطلاعات دقیق این است که وقتی می‌بینیم با ۹۰ درصد ظرفیت مشغول به کار هستیم و باز هم محصول در بازار کم است، در نتیجه متوجه خواهیم شد که باید واحدهای تولیدی جدید ایجاد کنیم. یا اینکه وقتی مشاهده می‌کنیم با ۵۰ درصد ظرفیت کار می‌کنیم، متوجه می‌شویم که قاعدتا نیاز به سرمایه‌گذاری جدید نداشته و باید سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده را به ظرفیت برسانیم.

این کارشناس صنعت نساجی همچنین در پاسخ به این سوال که هم در مورد صادرات و هم در مورد قاچاق صحبت‌های مختلفی مطرح شده و مسوولان یک عدد و رقم مطرح کرده و برخی کارشناسان و فعالان اقتصادی رقم و عدد دیگری را مطرح می‌کنند، توضیح می‌دهد: همان‌طور که خاطر نشان کردم، گفته شد که سال گذشته در صنعت نساجی، صادرات ۸ درصد رشد داشته است. این موضوع بسیار هم عالی است؛ اما باید اعلام شود که چقدر دقیقاً سال گذشته صادرات داشته‌ایم. به هر حال ما اکنون چند سالی است که آمار دقیق صادرات را نداریم.

این در حالی است که مسوولان صنایع بزرگ در تمامی کشورهای دنیا ابتدای هر سال هدفگذاری خود را اعلام کرده و می‌گویند که به فرض در صنعت نساجی و بخش ریسندگی قصد داریم به کدام نقطه از صادرات، تولید، سرمایه‌گذاری و غیره برسیم. پس از آن بر اساس هدفگذاری‌های اعلامی، آن بخش توسط رسانه‌ها، کارشناسان و فعالان اقتصادی ارزیابی می‌شود. به عنوان مثال وقتی می‌گوییم در سال ۱۴۰۱ قصد داریم یک میلیارد دلار صادرات نساجی داشته یا مقدار مشخصی افزایش سرمایه‌گذاری داشته باشیم، وقتی اعداد و ارقام واقعی و اصلی را در دوره‌های زمانی ۳، ۶، ۹ و در نهایت یک‌ساله مورد ارزیابی قرار دهیم، خواهیم دانست که علت موفقیت یا ناکامی در هدفگذاری‌های اولیه ما چه بوده است؟